

Nyheter om EMU

NYHETSBRV FRÅN FOLKRÖRELSEN NEJ TILL EU ■ 15 MARS 2003

Kvinnor riskerar att bli dubbla förlorare med EMU

Det är inte förvånande att det är kvinnorna som är mest negativa till ett svenskt EMU-medlemskap. Sedan Sverige gick med i EU har kvinnorna fått se sina löne- och arbetsvillkor försämrade. Vården, omsorgen och skolan håller på att utvecklas till en andrahandsarbetsmarknad med stora rekryteringsproblem. Det riskerar att skada hela det svenska välfärdssystemet. Och det är ett hårt slag mot jämställdheten. Skulle Sverige ta steget fullt ut och bli medlem i EU:s valutaunion EMU, riskerar denna negativa utveckling att förvärras. "Varken jämställdheten eller kvinnors position stärks av de ekonomiska effekterna av ett inträde i EMU", konstaterar jämställdhetsombudsmannen Lena Svenaeus. De politikområden som EMU har mest inverkan på är områden som i stor utsträckning påverkar kvinnors livsvillkor; arbetsmarknaden, skatterna och välfärden. Att kvinnor i Sverige under lång tid haft en hög förvärvsfrekvens beror framför allt på den politik för full sysselsättning som bedrivits i Sverige sedan andra världskriget och där utbyggnad av den offentliga sektorn varit en viktig del. Den har varit en förutsättning för kvinnors förvärvsarbete och samtidigt deras viktigaste arbetsmarknad.

Neddragningar i offentlig sektor drabbar därför kvinnor hårdare; ökad arbetsbelastning för de många kvinnor som finns inom offentlig sektor, en krympande arbetsmarknad och sämre förutsättningar för ekonomiskt oberoende.

En annan förutsättning för den svenska jämställdheten är en väl utbyggd, generell välfärd med barnomsorg, föräldraledighet, gratis skollunch, fungerande fritids och så vidare. Sådant som gör det möjligt att kombinera föräldraskap med förvärvsarbete också när man är ensamstående. I länder med mindre ambitiös välfärdspolitik får ofta kvinnor oavlönat utföra de uppgifter, till exempel barn- och äldreomsorg, som vi i Sverige löser via den gemensamma välfärdspolitiken.

Trycket på förändringar (dvs. försämringar) i våra socialförsäkringssystem kommer att

öka med ett EMU-inträde. Trygghetssystemen får nämligen inte vara för "generösa", då de kan begränsa rörligheten på arbetsmarknaden. Med andra ord innebär EMU risk för sänkta nivåer i socialförsäkringssystemen, på hårdare krav för att få del av trygghetssystemen, på ökade inslag av privata lösningar då de offentliga utgifterna ska minska och i förlängningen också ökad press på en harmonisering av trygghetssystemen medlemsländerna emellan.

Vår offentliga sektor och den generella välfärden har stor betydelse för omfördelning och därmed för minskade klassklyftor och orättvisor mellan kvinnor och män. Det finns en djup konflikt mellan de svenska jämställdhetsmålen och de regler för finanspolitiken som EMU dikterar liksom den skatteharmonisering som är på gång. I EU:s riktlinjer för den ekonomiska politiken 2002 sägs i klartext att målsättningen är att "minska det totala skattestrycket".

Det är länder med en stor offentlig sektor som kan få svårast att uppfylla EMU:s finanspolitiska normer och den svenska

EMU-utredningen (Calmfors, 1996) medger också att det finns "en risk för att välfärdsstaten måste minska i omfattning". Kvinnorna, liksom männen, ska ha rätt till egen försörjning och till ekonomiskt oberoende. Det är en ställning som kvinnorna ska ha genom rätt till ett arbete, trygga anställningar och socialförsäkringssystem, samt bra, offentlig, omsorg av både gamla och unga familjemedlemmar. Allt detta blir svårare att klara inom EMU än utanför.

I EMU heter inträdesbiljetten budgetnedskärningar, skattesänkningar och ekonomisk åtstramning. Ett EMU-inträde innebär ökade krav på förändringar i offentlig verksamhet, på arbetsmarknaden och ökad press på harmonisering av skattesystem och socialförsäkringar. En politik för full sysselsättning och generell välfärd blir svår att kombinera med ett EMU-medlemskap. EMU-projektet är en kvinnofälla. Kvinnorna, i synnerhet de lågavlönade i LO och TCO, riskerar att bli dubbla förlorare med EMU. Därför borde det vara en självklarhet att rösta nej den 14 september.

Kritiska röster om EMU

TCO:s chefsekonom Roland Spänt är oroad för vad EMU innebär för lönebildningen

TCO:s chefsekonom Roland Spänt är oroad över vad ett svenskt EMU-medlemskap kan innebära för lönebildningen.

Valutan låses fast, inflationen tillåts inom ett spann på noll till tre procent. Mer än 3 eller 3,5 procent i samlade lönelöft under goda år kan knappast löntagarna räkna med under de villkoren. Med en normal spridning betyder det att vissa grupper får ytterst små påslag.

– Det blir också mycket svårt att klara relativlöneförskjutningar mellan olika

löntagargrupper. Ska man ha löneökningar på den låga nivån måste man sannolikt öka arbetslösheten för att få tillräckligt stark press. Det innebär att man kanske måste försvaga facket och eventuellt försämma trygghetssystemen, säger Roland Spänt till TCO-tidningen.

– Jag tycker att utvecklingen inom EMU-området hittills blivit ännu sämre än vad man kunde befara. Den europeiska centralbankens styrelse är mer ointresserad av arbetslöshet och mer fixerad vid inflation än vad man trodde.

Sverige klarar inte konvergenskraven

EU-parlamentets ekonomiska och monetära utskottet välkomnar i sitt betänkande om kommissionens konvergensrapport rörande Sverige, beslut att ha en folkomröstning om euron den 14 september 2003. Utskottet håller emellertid med kommissionen om att Sverige ännu inte uppfyller två av de fem konvergenskriterierna. Sverige är inte med i ERM2, växelkursmekanismen, och kronan har varierat starkt mot euron. Dessutom anses inte Sveriges riksbank vara tillräckligt självständig gentemot svenska staten. Emellertid tolkades växelkurskriteriet ganska snällt för fyra av de länder som ingick i den första omgången, och utskottet anser därför att man inte bör överdriva betydelsen av medlemskap i ERM2. När det gäller det rättsliga läget skulle Sverige behöva göra ändringar i grundlagen. Men eftersom EG-rätten gäller över nationell lag, är det i praktiken inget hinder för ett svenskt euromedlemskap, konstaterar EU-parlamentets ekonomiska och monetära utskott.

Få fackföreningar tar ställning till euron

Sveriges Radios Ekoredaktion har undersökt fackförbundens åsikter i eurofrågan. Undersökningen visar att endast sju av 60 fackförbund har tagit ställning i frågan. Av de fackförbund som tagit ställning uppger sex förbund att de är för och endast ett förbund att man är emot ett EMU-medlemskap. Motiveringen från fackförbunden är vanligtvis att euron och EMU är en politisk fråga som inte angår fackföreningarna direkt. Bland de större centralorganisationerna har TCO valt att inte ta ställning. LO bestämmer sig den 22 april på sitt extra representantskap och akademikerorganisationen Saco har sagt att man är för ett införande av euron som valuta i Sverige.

Starkare krona oavsett EMU

Kronan kommer att bli allt starkare och tål ett nej till EMU. Det spår SEB Merchant Banking i en färsk analys. Kronan kommer i juni att handlas till 8,80 mot euron och 8,20 mot dollarn. Den bedömningen gör SEB i sin kvartalsvisa rapport "Kronsyn". Huvudargumenten för en starkare krona är gynnsamma kommersiella kapitalflöden, starka ekonomiska fundamenta, svag dollar och euro och en vidgad korträntedifferens. EMU-faktorn tonas ned i analysen. "Konsekvenserna för kronan vid ett nej är dock

marginella, eftersom beslutet tas ur en svensk styrkeposition", skriver SEB.

Stort exportöverskott

Utrikeshandeln med varor gav i januari ett överskott på 11,2 miljarder kronor, enligt preliminära siffror från Statistiska centralbyrån (SCB). För motsvarande månad 2002 redovisas ett överskott på 12,0 miljarder kronor. Värdet på varuexporten uppgick under januari till 64,1 miljarder och varuimporten till 52,9 miljarder kronor. Rensat från säsongpåverkan visar handelsnettot ett överskott på 11,6 miljarder kronor för januari 2003, jämfört med 11,7 miljarder kronor för december 2002 och 11,6 miljarder kronor för november.

Ny lobbyinggrupp för euron

En ny lobbyinggrupp med storböndernas sammanslutning LRF i spetsen har bildats med målet att få svenska folket att säga ja i EMU omröstningen den 14 september. En av initiativtagarna till det nya nätverket "Landsbygd För Euron" är LRF:s ordförande Caroline Trapp.

Bland dem som ställer upp för det nya nätverket är Sinnika Bohlin (s) och vice ordförande i riksdagens miljö- och jordbruksutskott, Agneta Dreber, vd i Livsmedelsföretagen, Stefan Edman, författare och tidigare statsminister Göran Perssons rådgivare i miljöfrågor, Catharina Elmsäter-Svärd (m) ordförande i riksdagens miljö- och jordbruksutskott samt Karl-Erik Olsson (c) EU-parlamentariker.

Fängelse hotar riksbankschef

Den franske riksbankschefen Jean-Claude Trichets chanser att som planerat efterträda Wim Duisenberg som chef för Europeiska centralbanken har minskat. Den 9 juli, på sin 68-årsdag, är det tänkt att holländaren Wim Duisenberg ska avgå som chef för ECB i Frankfurt. Han ska, enligt en uppgörelse mellan EU-ledarna, efterträdas av Frankrikes centralbankschef Jean-Claude Trichet. Ledarskiftet skulle ha skett redan förra sommaren, efter eurons införande. Men på grund av en rättegång om Trichets inblandning i att mörklägga den ställiga banken Crédit Lyonnais bokföringsfiffel i början på 90-talet har Duisenberg skjutit upp sin avgång. Den 18 juni meddelar domstolen huruvida Trichet blir friad eller fälld. Blir han fälld riskerar Trichet ett tiomånaders fängelsestraff. Blir han friad är det troligt att han tillträder som ECB:s nye centralbankschef. Han var tilltänkt redan från starten 1 januari 1999. Men Tyskland ville inte ha en

"Hittills har jag själv varit övertygad om att Sverige bör byta kronan mot euron. Inte för att det är absolut nödvändigt utan för att det känns som en naturlig följd av EU-medlemskapet. Med det nya budet om LO-fonder är jag långt ifrån lika säker."

**Peter Wolodarski, ledarskribent
Dagens Nyheter (10 mars 2003)**

fransman i toppen på den nystartade europeiska centralbanken.

Protest mot ändrade regler i ECB

Den finska riksdagen protesterar mot planerna att ändra röstreglerna inom Europeiska centralbanken, ECB. Parlamentet är kritiskt till att de mindre medlemsstaterna i framtiden inte kommer att ha en permanent röst då ECB-rådet ska sätta räntan.

Trots att fler länder förväntas ansluta sig till euron så ska antalet röster – 15 stycken – vara oförändrat. De stora länderna – Tyskland, Frankrike, Italien, Spanien och eventuellt Storbritannien kommer alltid att ha en röst var. De mindre länderna, såsom Sverige och Finland, får dela på de övriga rösterna enligt ett rotationsystem. Ändringarna av beslutsordningen sker officiellt för att ECB snabbare ska kunna fatta beslut i ett utvidgat euroområde.

Riksbanken lönsammast i EU

Sveriges Riksbank är den klart lönsammaste centralbanken i EU. Varje anställd drog i genomsnitt in 38 miljoner kronor i vinst under 2001. I det europeiska centralbanks-systemet ECBS, som består av ECB samt medlemsländernas tolv nationella centralbanker, blev den totala vinsten per anställd 3,7 miljoner kronor. I år har ECB helt tagit över den lönsamma sedelutgivning i valutaunionen. Vinsterna ska delas mellan de nationella centralbankerna utifrån deras ägarandelar i systemet. För Sverige, som svarade för 8,26 procent av EU-centralbankernas totala vinst år 2001, kan det bli en svår omställning. Sveriges andel av ECB:s ägarkapital blir bara 2,65 procent. Två tredjedelar av Riksbankens vinst kan med andra ord försvinna in i eurosystemet vid ett svenskt inträde.